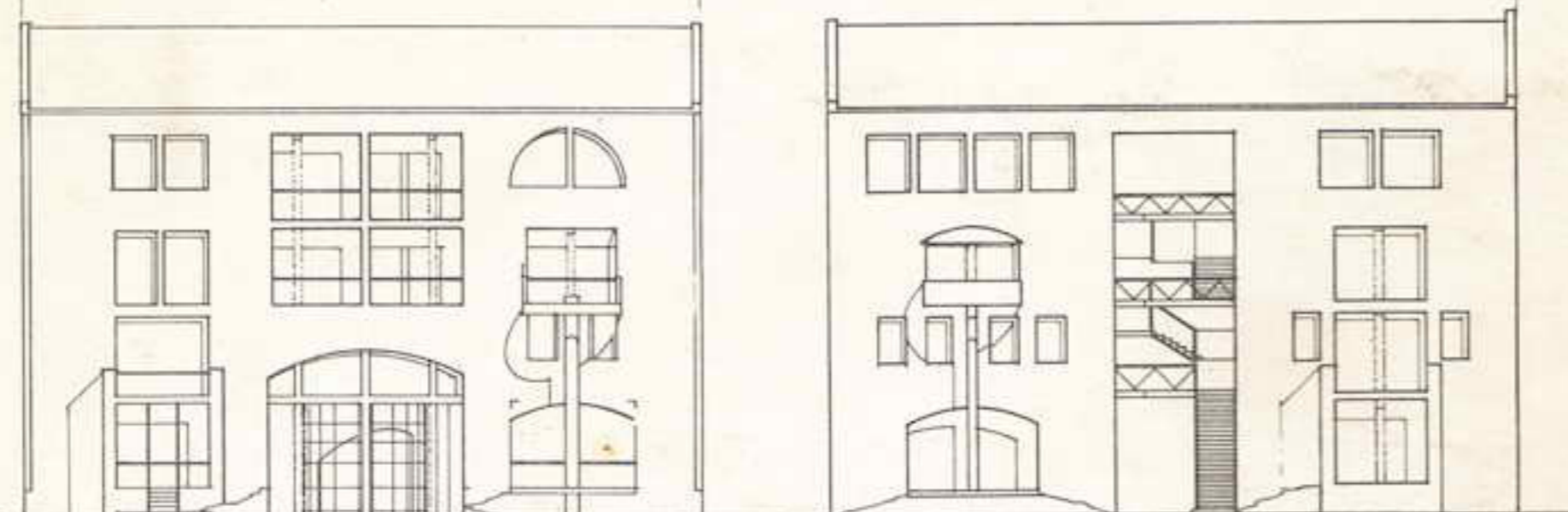

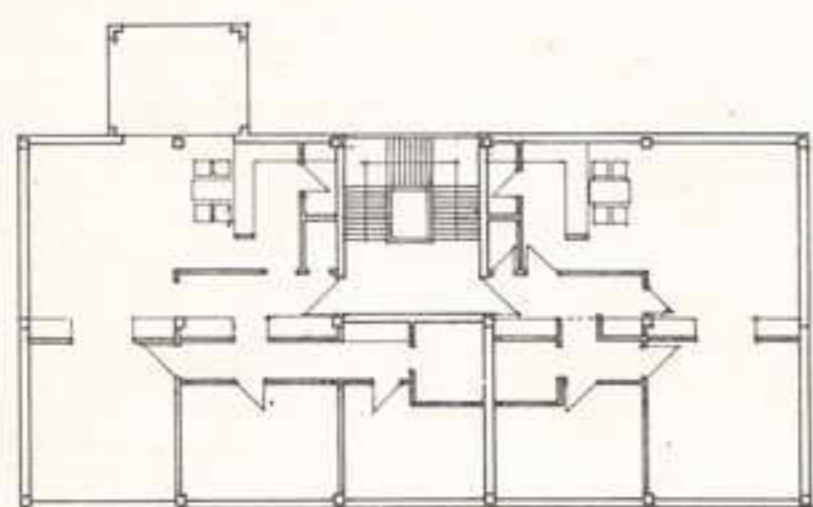
AKSONOMETRIJA
KUĆA JD

VARIJANTA

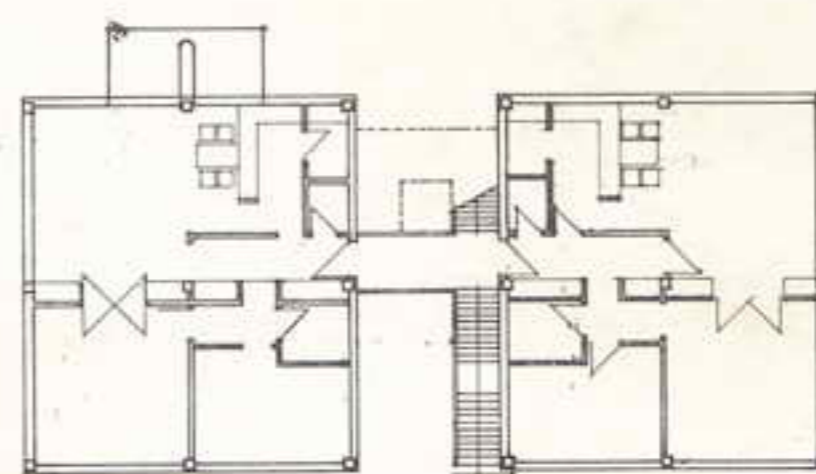

IZGLED - ULICA

VARIJANTA

SPRAT

VARIJANTA

bilten ims

GODINA XI

BROJ 5-6

NOVEMBAR 1984.

NOVO U STAROM – ILI OBRATNO

Konkursni rad za urbanističko—arhitektonsko rešenje bloka 24 u Novom Beogradu

Cilj ovog našeg teksta nije ponovno vrednovanje konkursnog rada, „prepričavanje projekta“, ili njegovo rivaliziranje sa drugim konkursnim predlozima. Njegov prevashodni cilj je zadovoljenje potreba, da se objasne zanimljive okolnosti pod kojima je nastao, način na koji je stvaran i rezimiraju njegove vrednosti i doprinosi koji se ne mogu sagledati neposredno iz grafičkih priloga. Naša je namera da izdvojimo i objasnimo novu graditeljsku (misaonu metodu, koja je ovde primenjena.

Umesto „čitanja“ crteža, pri tumačenju ostvarenih svojstava prostora, poslužićemo se (za početak), izvodom iz zvaničnog izveštaja žirija.

„Ovaj rad zadržava centralni potez obogaćen objektima centra Mesne zajednice – biblioteka, šetnja, okupljanje i sl., te spaja istaknute tačke centra društvenih aktivnosti duž Autoputa i III Bulevara. Levo i desno od ovog poteza su organizovana po tri stambena bloka – ukupno 6, okružena ulicama i površinama namenjenim unutrašnjem životu. Blokovi su obuhvaćeni redovima zelenila, parkiranim automobilima, čime se dovode u drugačiji odnos prema korisniku. Svaki blok u svojoj unutrašnjosti ima specifičnosti, koje bi doprinele saznanju o posedovanju doma. Središnji zeleni parter prate prodavnice u prizemlju stambenih objekata.

Stanovi u rasteru stubova 480/420, grupišu prostorije po principu dan/noć, pri čemu je povoljno ocenjen položaj dnevne sobe i trpezarije, koje idući po dubini stana jednako vredno, ističu značaj njegove „spoljnosti i unutrašnjosti“.

Autori konkursnog rada sa šifrom 24/2 bili su: Ognjen Djurović, Jovan Jovanović, Slobodan Lazarević, Zoran Lazović, Milan Mitić, Mustafa Musić, Dragan Mrđa, dr Ivan Petrović, Josip Pilasanović, Branimir Popović, Dušan Tešić, Milan Tomić, Dragan Živković i Stevan Žutić.

Neuobičajeno veliki broj autora, okupila je pre svega zainteresovanost i osećaj pozvanosti da odlučuju o sudbini jednog novog gradskog bloka i posredno celog jednog grada, kao i odgovornost pred činjenicom da će ovaj urbani fragment, govoriti jednog dana o stupnju svesti struke – o istini jednog mesta i jednog vremena. Neuobičajeno veliki broj autora bio je (nužna) pretpostavka našeg rada (koncepta).

Iako (svesno) heterogena po uzrastu, iskustvu, i senzibilitetu, ova grupa pokazala je neverovatnu kompaktnost u neslaganju sa tekućom (anahronom) arhitektonskom i urbanističkom praksom, suprotstavljajući joj novo mišljenje o kući i gradu. Okupila nas je ambicija, da kvalitetom značajno „nadvisimo“ znane urbanograditeljske modele i verovanje da je to moguće (ovde i sada).

Ciljevi koje smo sebi pri tom postavili bili su:

1. postići identitet bloka na nivou grada;
2. rekonstruisati kvalitet urbane kulture
3. ostvariti osobenosti bloka određene užim i širim kontekstom;
4. ostvariti skalu senzacija kroz posebnost prostornih nivoa (stan, kuća, ulica);
5. predložiti tehnološku strukturu;

Ravnopravan dijalog četrnaestorice – naše razmišljanje o gradu; o tome kakav bi on trebao da bude, o ciljevima i metodu rada, dakako i o tome šta ne želimo, rezultirao je globalnim modelom, a ne konkretnim odgovorima na „pitanja“ iz projektnog zadatka. Najpre smo „ispričali grad“, a tek onda „nacrtali“ *moguću* interpretaciju ideje—modela. Četrnaest (možda premalo) posebnih viđenja problema, trebalo je sintetizovati u jedno, a individualne jezike objediniti u jedinstven „govor grada“. Smatrali smo da to tako treba, slažući se da oblikovanje jednog tako složenog fenomena kakav je grad, to postavlja kao uslov.

Svest o ovim činjenicama, značajno je opredelila naš rad, sve do nivoa njegovog obavljanja. Razvrstavanje problema prema interesovanju i afinitetima autora, egzistiralo je samo u najnužnijoj meri — jer grad je, smatrali smo jedno (celovit i kompleksan fenomen). Upuštajući se u „slatku igru sa mnoštvom“, *izjednačili smo model rada sa modelom spontanog nastajanja grada.*

Okupljeni oko ideje „realnog pluralizma“, oko našeg „placa“, aktivirali smo kolektivnu memoriju, ali i vrlo lične „slike grada“. Rekonstruisale su se raskrsnice iz „starog kraja“, trgovi doživljeni na mediteranu, čoškovi sa bakalnicom, dvorišta iz detinjstva, prostori sa teatarskih scena, uspomene sa putovanja (iz inostranstva).

Toliko o našim ciljevima, primenjenom metodu i osećanju problema nas četrnaestorice — ostalo su posledice . . .

A sada sasvim kratko o posledicama (radu) primene usvojenog metoda, na primeru urbanističko—arhitektonskog rešenja bloka 24 u Novom Beogradu, pri čemu ćemo nastojati da izbegnemo svako „prepričavanje“ osobnosti rešenja sagledljivih iz grafičkih priloga.

Naš rad ilustruje na neki način „preostale“ mogućnosti rešavanju urbanog bloka. U okviru njega, ostvarili smo dvojako svojstvo propustljivosti predložene strukture. U transverzalnom smislu ostvarena je kontinualnost društvenog sadržaja, a u longitudinalnom neprekidnost stambene strukture. Naznačena dvojnost *mesta*, predstavljala je jednu od značajnih odrednica, pri definisanju nižih nivoa strukture.

Ceo blok, sledstveno ovim polazištima, podeljen je na manje relativno autonomne jedinice, samerljive veličine, izražene individualnosti — sa odlikama „gustog“ gradskog tkiva. Šest mini—blokova, sa određenom (dogovorenim) uličnom i visinskom regulacijom,

konstituisano je od tzv. „autorskih kuća“, a ove od „autorskih stanova“.

Svaki od autora predložio je svoje stanove i svoje kuće, poštujući pri tom dogovorene regule. Zahvaljujući ovim pravilima, bila je moguća uspešna korespondencija ovih elemenata na svim nivoima. Blok je bilo moguće kreativno oblikovati od svih stanova i svih kuća, prema potrebama i afinitetima. Ovakvi „disciplinirani artefakti“, individualni predlozi autora izneti su na tzv. „pijacu stanova—kuća“, sa koje su autori ponovo, shodno koncepciji „pazarili“, usvajali i kombinovali ponuđeno, formirajući sklopove (konstruktivno, programski, likovno—plastički).

Da bi ova, po našem mišljenju i te kako smisljena igra (sa bezbroj rešenja) bila moguća, nužno je bilo uspostaviti sistem najnužnijih pravila. Ovo je predstavljalo posebno zanimljiv rad, a njegovi rezultati proizašli su iz ciljeva. Pored već navedene horizontalne i vertikalne regulacije, usvojen je i konstruktivni sistem. Kao odgovarajući sa stanovišta globalne strategije, prepoznat je i usvojen IMS sistem. Dogovoreno je striktno poštovanje sistema na nivou 1 (primarni sistem konstrukcije) i potpuna sloboda ponašanja na nivoima 2 i 3 ovog sistema (oblikovanje i obrada), kao ilustracija projektantskih i izvođačkih mogućnosti.

Rezultat su bile tehnologične, neponovljene strukture, visoke osobnosti i raznovrsnosti, sa izraženim svojstvom spontanog nastanka. Dobili smo mnoštvo *slika* — ulice sa različitim *licima* kuća na parceli. Stoga ovaj rad treba shvatiti kao jednu od mogućih eksplikacija ideje — kao ogled, program ili manifest novog načina mišljenja nove arhitekture.

Gradili smo kako se oduvek gradilo, shodno sveukupnom iskustvu zanata, kako su spontano nastajale ljudske aglomeracije sa atributima urbane kulture.

Postavljeni ciljevi bili su ovako, čini nam se dosegnuti. Ostvarili smo kvalitet starog u novom ili obrnuto.